

Les ràtios de personal als centres residencials per a persones amb discapacitat

El Síndic ha tractat diverses qüestions relacionades amb els serveis destinats a persones amb discapacitat. Un dels temes que ha merescut una actuació específica fa referència a les condicions dels serveis residencials i d'atenció diürna, i en particular la flexibilització de les ràtios de personal d'aquests centres.

El Síndic va obrir una actuació d'ofici al començament d'any sobre aquesta qüestió arran de l'aparició en la premsa d'algunes notícies sobre la signatura, el desembre de 2011, d'un acord entre l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials i diverses entitats representatives del sector d'atenció a les persones amb discapacitat. L'objecte de l'acord, segons la informació publicada, era la flexibilització de les ràtios establertes en la Cartera de serveis socials per a aquest tipus de serveis.

Segons la informació obtinguda, l'acord tenia com a antecedent una decisió de l'Administració d'aplicar una reducció en els mòduls econòmics de les prestacions de servei per a persones amb discapacitat en residències i en llars residència, i de congelar-los per als centres d'atenció diürna. Aquesta decisió es va comunicar a les entitats el juliol de 2011.

S'ha de garantir la participació ciutadana i dels sectors afectats en la revisió de la Cartera de serveis socials

Posteriorment, després d'un debat amb organitzacions del sector, el desembre de 2011 es va signar un acord entre l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials i aquestes organitzacions. En aquest acord, com a mesura compensatòria, es preveia la reducció de les ràtios corresponents a aquests serveis fins a un màxim d'un vuit per cent, amb autonomia de cada centre per aplicar-la a les àrees on es considerés convenient, però sempre garantint la qualitat dels serveis i la viabilitat econòmica.

Més tard la Llei 1/2012, de 22 de febrer, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2012, va prorrogar la Cartera de serveis socials i va establir que, mentre no s'aprovés la nova

cartera, els criteris funcionals aplicables als centres residencials i diürns de gent gran i de persones amb discapacitat podien ser determinats pel departament competent en matèria de serveis socials mitjançant una disposició reglamentària.

Finalment, el mes de maig es va publicar l'Ordre BSF/127/2012, de 9 de maig, per la qual s'actualitzen el cost de referència, el mòdul social i el copagament, i també els criteris funcionals de les prestacions de la Cartera de serveis socials per a l'exercici 2012. Aquesta disposició recull el contingut de l'acord esmentat.

Després de mantenir diversos contactes amb organitzacions que gestionen centres d'atenció a persones amb discapacitat i de valorar la informació facilitada sobre el cas pel Departament de Benestar Social i Família, el Síndic va considerar que el procés seguit per a la regulació dels criteris funcionals aplicables presentava algunes mancances. En concret, perquè, encara que l'acord tingués finalment cobertura en l'ordre esmentada, la forma en què s'havia dut a terme la regulació d'aquests criteris funcionals no s'ajustava al model de participació i al procés de revisió de la Cartera de serveis socials previst per la Llei.

Cal que Benestar Social avanci en el desenvolupament del Pla de qualitat de serveis socials de Catalunya

La Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials, incorpora la participació cívica entre els principis que han de regir el sistema públic de serveis socials. En coherència amb això, també disposa que en la revisió de la Cartera de serveis socials s'ha de garantir la participació cívica del sector.

En aquest cas, tot i que s'ha pretès esmenar aquest incompliment, el procés participatiu s'ha fet després de la presa de la decisió unilateral per part del Govern, que, segons indiquen les dates del procés, va ser anterior a l'entrada en vigor de la regulació normativa.

Així, l'ordre referida es va sotmetre a un període d'informació pública, i també a informe del Consell General de Serveis Socials abans d'aprovar-la, però aquest procés es va fer després de l'acord i de la Llei de pressupostos que donava cobertura a aquesta modificació.

El Síndic ha destacat la importància de mantenir i potenciar l'esperit de consens i el criteri de participació que va comportar la Llei de serveis socials i que sustenta el model de serveis socials vigent. Per això, ha recordat que la revisió de la Cartera de serveis socials ha de garantir un consens amb el sector i tenir en compte els informes dels òrgans de consulta que garanteixen la base científica de l'actuació del Sistema Català de Serveis Socials.

Des d'un altre punt de vista, s'ha de tenir en compte que la qualitat també és un principi rector del sistema de serveis socials i un dret de les persones usuàries. El Síndic ha recomanat al Departament de Benestar Social i Família que avanci en el desenvolupament del Pla de qualitat de serveis socials de Catalunya i que estableixi mesures de control i seguiment per garantir que els ajustaments als centres no afectin la qualitat en els serveis.

Actuació d'ofici 00407/2012

El Síndic va obrir una actuació d'ofici arran de la informació publicada a la premsa sobre un acord entre l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials i les organitzacions majoritàries que gestionen centres d'atenció residencial i diürna per a persones amb discapacitat. L'acord possibilitava la flexibilització de les ràtios de personal establertes en la Cartera de serveis.

El Departament de Benestar Social i Família va informar que l'acord s'havia pres amb caràcter transitori, tenint en compte la conjuntura econòmica i social del moment i la necessària garantia de la qualitat dels serveis, i també que els criteris funcionals aplicables als centres serien objecte de regulació reglamentària, a l'empara de la Llei de pressupostos per a l'any 2012.

Posteriorment, en aplicació d'aquesta llei, es va publicar l'Ordre BESF/127/2012, de 12 de maig, que incorporava la possibilitat de la flexibilització continguda en l'acord, sempre garantint la qualitat dels serveis que es presten.

Després de valorar el cas, el Síndic va recordar al Departament que les mesures acordades no es podien considerar aplicables fins a l'entrada en vigor de l'Ordre, i que en el procés de revisió de la Cartera de serveis socials s'ha de garantir la participació cívica d'acord amb el que preveu la Llei de serveis socials. També va suggerir que s'agilités el desplegament del Pla de qualitat dels serveis socials i que s'establissin mesures de control i seguiment per garantir la qualitat dels serveis.

Pàgines extretes de l'Informe Anual 2012. Per accedir-hi, cliqueu aquí.